

Motion till riksdagen 2021/22:4585

av **Patrick Reslow m.fl. (SD)**

med anledning av prop. 2021/22:161 Ökad likvärdighet för skolhuvudmän

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår propositionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med ett nytt och genomarbetat förslag för skolans finansiering och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Regeringen föreslår att grundbeloppet till skolans huvudmän delas upp i en basersättning och en strukturersättning samt att kommunerna ska göra ett avdrag motsvarande de kommunala skolornas merkostnader för skolplacersansvar innan det slutgiltiga grundbeloppet fastställs till fristående skolor. Huvudargumentet är att kommunerna har ett mer övergripande ansvar än de fristående skolorna samt att en förändrad resurstilldelning ska stärka likvärdigheten.

Sverigedemokraterna står upp för rätten att välja skola. Det svenska skolsystemet beskrivs ofta av såväl regeringsföreträdare som vänstermedier i negativa ordalag, men i själva verket är det svenska systemet fantastiskt. Här kan elever välja skola helt oberoende av vilken inkomst deras föräldrar har. Så är det inte i övriga världen. Den som vill gå i en skola som drivs av en privat utförare får betala terminsavgifter. Så var det även i Sverige när friskolereformen genomfördes 1992. De fristående aktörerna fick ersättning motsvarande först 85 procent av den kommunala kostnaden, och därefter 75 procent samt hade dessutom rätt att ta ut elevavgifter för att finansiera mellanskillnaden. Detta ändrades av Göran Perssons socialdemokratiska regering som 1997 förbjöd uttagandet av elevavgifter samtidigt som de fristående aktörerna skulle få ersättning på samma grunder som de egna kommunala skolorna.

Det är också värt att notera att det då även infördes ett s.k. skolpliktsavdrag som innebar att kommunerna kunde göra ett schablonberäknat avdrag för de hypotetiska

kostnader de hade för att bereda alla elever plats. Systemet kritiserades hårt, inte minst av Skolverket, och föranledde ett flertal rättsliga avgöranden där kommunerna drog nitlotten då de inte kunde visa att kostnaderna låg på skolnivå. Det är alltså ett sådant system som den nuvarande socialdemokratiska regeringen vill återinföra. Det var illa tänkt då och är lika illa tänkt i dag.

1. En förändring i linje med det som regeringen föreslår skulle med största sannolikhet slå undan benen från flertalet fristående aktörer. Även om propositionen inte nämner någon bestämd procentsats på avdraget, så har det i andra sammanhang talats om ett avdrag på i genomsnitt 8,5 procent, men variationen är stor. För en fristående enhet som redan i dag har knappa resurser vore detta dödsstöten. Inte minst gäller detta de allra minsta aktörerna som ofta drivs av ideella eller ekonomiska föreningar och/eller är belägna på landsbygden. Det skulle också innebära att elever och föräldrar får färre valalternativ. Regeringen undviker också att på ett trovärdigt sätt diskutera konsekvenserna av förslaget, vilket gör det svårt att överblicka hur det skulle slå inte bara mot enskilda aktörer utan även mot skelsektorn som helhet.

Regeringen menar att en diversifierad skolpeng skulle öka likvärdigheten. Det är ett enligt vår mening ogrundat påstående. I dag ser vi att det råder stora skillnader även mellan kommuner, inom kommuner och mellan skolor. Det har ganska lite med driftsformen att göra. Likvärdighet uppnås snarare av andra faktorer, såsom skollag, läroplaner, betygskriterier, lärarbehörighet, mer central styrning, effektiv tillsyn och kvalitetsgranskning. Det är kring dessa frågor regeringen borde koncentrera sitt arbete för att öka likvärdigheten.

Ett av de främsta skälen som lyfts fram för att sänka ersättningen för fristående skolor är att kommunen har ett ansvar som är större än de fristående aktörernas. Med detta avses kommunens skyldighet att erbjuda skolplats. Men frågan om kommunens skyldighet att ta emot elever är knappast förknippad med de omedelbara kostnaderna för utbildningsverksamheten. Snarare hör den ihop med kommunens övergripande myndighetsansvar och därmed den kommunala budgeten. Det är beklämmande att det inte görs en tydligare distinkt skillnad mellan just detta – den enskilda skolans kostnader och kommunens kostnader. Det är två helt skilda saker och skolpengen ska beräknas utifrån det förra, inte det senare. Vi delar de invändningar som bl.a. Sveriges Kommuner och Regioner har angående möjligheten att inom dagens system avsätta en buffert för att bekosta kommunens skolpliktsansvar (prop. 2021/22:161 s. 38). Vi anser heller inte att det tydligt framgått vilka merkostnader det är som kommunerna de facto har.

Sverigedemokraterna är kritiska till hur detta ärende behandlats inte bara i sak utan även i form. Regeringen har visat sig vara helt ointresserad av att fånga in synpunkter eller granskningar som kan belysa frågan utifrån andra perspektiv än den egna föreställningen. Ett exempel på detta är den granskning av skolpengssystemet och dess ändamålsenlighet för skolornas huvudmän och elever som Riksrevisionen aviserade i januari 2022 och som ska vara klar i juni. En lyhörd regering hade inväntat Riksrevisionens utredning och analyserat dess slutsatser, men i stället anser regeringen att det ”inte är rimligt att detta, nyligen fattade granskningsbeslut, ska påverka ett lagstiftningsarbete som har pågått under en längre tid” (prop. 2021/22:161 s. 29). Vi anser att det vore lämpligt att invänta Riksrevisionens utredning.

Ett annat exempel är att regeringen, trots att en majoritet av partierna i riksdagen redan från första början varit ytterst kritiska mot förslaget att minska skolpengen för de fristående skolorna, har valt att gå vidare med förslaget. Vi anser att det är anmärkningsvärt att regeringen väljer att driva valpropaganda i form av propositioner, som uppen-

bart inte kommer att vinna bifall i riksdagen, i stället för att initiera en tvärpolitisk diskussion i syfte att nå en bred, långsiktig uppgörelse om skolans finansiering.

2. Sverigedemokraterna är öppna för att diskutera en framtida finansieringsmodell som baseras på lika villkor för samtliga huvudmän. I denna diskussion och utredning bör också frågan om en statlig finansieringsmodell lyftas fram. Vi anser att likvärdigheten skulle stärkas med en central, gemensam modell för resursfördelningen, i stället för att som nu föreslås kunna skilja sig avsevärt mellan kommunerna.

Patrick Reslow (SD)

Robert Stenkvist (SD)

Michael Rubbestad (SD)

Jörgen Grubb (SD)

Richard Jomshof (SD)